

25.XI.70 ВК

ПРОБЛЕМИ НА ГОЛЕМИЯ ГРАД

ЗАЩИТАТА НА ПРИРОДАТА, ЗАКОНИТЕ И ДЪЛГЪТ...

Проблемата за запазване въздуха, почвата и водата не е нова. Тя съществува от десетилетия насам. Но с особена острота тя изникна в годините след Втората световна война.

Сега в света всяка година в атмосферния въздух постъпват над 30 000 000 000 кг серен двуокис. В някои градове на САЩ концентрацията на въглероден двуокис във въздуха достигна до 550 мг на куб. м, при предельно допустимо количество от 3 мг на куб. м. По данни на Световната здравна организация през 1962 година в Белгия, в долината на р. Маас, само за една седмица от силно замърсяване на въздуха са умрели 60 души, а други няколко души са претърпели тежки поражения на дихателните пътища. Вследствие на висока концентрация на серен двуокис в Лондон през 1952 г. само за 12 часа от образуването на гъста мъгла над града заболяванията нарастнали многократно. За една седмица са умрели 2484 души.

В нашата страна проблемите за опазване на въздуха, водата и почвата, макар и в по-малка степен, стои със същата острота и сериозност. Партията и правителството на време съзряха неблагоприятните последици от замърсяване на въздуха, водата и почвата. Преценявайки важноста и сложността за разрешаване на тази проблема, Народното събрание още през 1963 г. гласува Закон за опазване чистотата на въздуха, водата и почвата от замърсяване. През 1964 г. излезе Правилник за приложението му. С този документ всички ведомства и организации, които строят предприятия и други обекти, се задължават да изграждат и пречиствателни съоръжения за очиставане на отпадните води и замърсителите на атмосферния въздух. За нарушителите на закона се предвиждат строги наказания. Освен това през юни 1967 година бяха гласувани още два важни закона. През 1969 година бе гласуван и подробен Закон за водите.

ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В СТОЛИЦАТА

София и околностите на града принадлежат към европейско-континенталната климатична област. Валежите са малко, зимата сравнително студена, а лятото е горещо. Климато-географските условия и честите въздушни иверсии благоприятствуват за задържане на вредните газове, прах и други съединения във въздуха над града. Силно са замърсени водите и почвата. Кои са причините? Преди всичко в София е съсредоточена близо 1/3 на сто от промишлеността на страната. Повече от половината от големите промишлени предприятия замърсяват външната среда с прах, серен двуокис, въглероден окис, сажди, оловни аерозоли, сероводород, амонячни пари, хлор, различни цианиди и миризми. Затова допринасят още силно довити и асфалтовите бази, бетоните възли, неправилното превозване на сметта и други открити товари, нередовното почистване

- ОЩЕ ЗА ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ВЪЗДУХА, ВОДАТА И ПОЧВАТА
- РАЗУМНО ИЗПОЛЗУВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, А НЕ ПОХАБЯВАНЕ
- ЕДИНЕН ДЪРЖАВЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ПРИРОДАТА

на улиците и площадите. Освен това непрекъснато расте броят на автомобилите. През 1960 година в София имаше 21 600 коли, през 1968 — 75 500, а сега техният брой е много по-голям. От друга страна, всяка година за отоплителни нужди в столицата се изразходват над 500 000 000 кг въглища и над 50 000 000 л нефта. Към това количество не са прибавени количествата въглища, употребени за промишлени цели. Само ТЕЦ „София“ за 24 часа изсипва над града 140 000 кг прах и 130 000 куб. м серен двуокис. А в града има две топлоелектрически и 7 отоплителни централи, 1 400 котелни инсталации и хиляди комини и административно-битови сгради.

В РЕКИТЕ ТЕЧЕ НЕ ВОДА, А ТИНЯ И МЪТИЛКА

Реките, които протичат през столицата и край града, се замърсяват постоянно както от фекало-битовите и отпадни води, така и от промишлените отпадъци на водите и предприятията. Реките Слатинска, Перловска, Владайска, Дървенишка, Какан, Суходолска са до такова степен замърсени, че представляват вече открити колектори. Река Искър, природно чиста до Панчарево, след Гара Искър вече тече мътлика. В тази мътлика няма кислород. При норма от неколкостотин микробното число е достигнало над 1 000 000. Непрекъснато се увеличават концентрациите на никел, олово, мед, хром, цинк, цианиди, киселини и основи. Главни източници са почти всички заводи на Гара Искър, СТЗ „Васил Коларов“, завод „Искра“, ДИП „8 март“, ДИП „Българска коприна“, ДИП „Вълчо Иванов“ и много други.

Какви са резултатите? Повече от тревожни. Изследванията, направени от Научноизследователския хигиенен институт и Хигиенно-епидемиологичния институт в София показват категорично, че в някои пунктове концентрацията на прах в атмосферата достига до 28 пъти над предельно допустимата норма за чист квартал, а концентрацията на серния двуокис — три пъти. Разрастването на автомобилния транспорт донесе от 3 до 10 пъти по-голяма наситеност на въздуха с оловни аерозоли и до 18 пъти с въглероден окис над допустимата норма. Това недвусмислено говори, че заинтересованите ведомства трябва да направят всичко възможно транзитният автомобилен поток, а не само той, да минава далеч от града, а не да се разширяват някои булеварди, както то е случаят с „В. И. Ленин“ и др.

ХУБАВО НАЧАЛО, НО САМО НАЧАЛО

Сложната и крайно неблагоприятната обстановка относно опазване чистотата на атмосферния въздух,

водата и почвата в София и Перник своевременно бе оценена от Министерския съвет. Още през 1964 г. със специално постановление бяха набелязани конкретни мероприятия за подобряване на санитарно-хигиенното състояние на двата града. СГНС и неговите органи, Хигиенно-епидемиологичният институт и ръководствата на обществените организации разгрнаха широка проучвателна и организационна дейност в тази насока. Някои предприятия вече са извадени от града, а на други се коригира производствената програма и технологиите. С решение на ИК на СГНС е утвърдена програма за преустройството на 300 горивни инсталации. Тази задача е вече почти изпълнена.

Тази година на два пъти със специални решения на Комитета за стопанска координация при Министерския съвет от 15 юли и от 18 ноември бяха поставени нови задачи и набелязани допълнителни мероприятия за опазване на въздуха, водата и почвата от замърсяване. Всичко това дава вече своите добри резултати. Но като се има предвид огромната работа, която тепърва предстои, може да се каже, че това е само едно хубаво начало.

СРЕЩУ ТЕЗИ, КОИТО ЗАБРАВЯТ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА СИ — СТРОГА ОТГОВОРНОСТ

Проблемата за опазване на въздуха, водата и почвата от замърсяване, опазване изобщо на природата е свързана с много трудности от икономически, технически и социален характер. С един земах мещата няма да се оправят и такава задача не е поставена. Но за съжаление има ръководители на предприятия, заводи, ведомства, обединения и организации, които тълкуват Закона за опазване на въздуха, водата и почвата и Закона за защита на природата най-произволно. Намират се хора, които въобще забравят, че тези закони съществуват. В 248-то разпореждане на Министерския съвет бе поставена задачата на Министерството на Химията и металургията да се построи пречиствател на станция на промишлените отпадни води на МК Кремиковци. Но това не е направено. Безпричинно се бави проектирането и изграждането на пречиствателните съоръжения на ДИП „Лакпром“ и ДИП „Чавдар“. По вина на ДСО „Мебел“ към Министерството на горите и горската промишленост и ръководството на фабриката за хартия на Гара Искър не е извършено никакво строителство за пречиствателни съоръжения, въпреки че срокът бе през 1968 г. Министерството на леката промишленост, Министерството на машиностроенето, а и други някои министерства също не са си изпълнили задълженията в тази насока.

Замърсяването на въздуха, водата и почвата, разбира се, ще расте и замалва. И ако не се спазват строго правителствените разпореждания, законите, опасността за населението на нашата столица ще растат и ще стават все по-непосредствени. Медицинските изследвания още сега недвусмислено говорят, че в столицата заболяванията на горните дихателни пътища процентно взети са повече от тези в страната. Освен това съществува и друга тенденция да се стесняват границите на Парка на свободата — този незаменен бял дроб на столицата. Някои ръководители на ведомства и проектисти си лека ръка прокарват трамвайни линии през него, разширяват щедро входните магистрали, насичат парка с преки главни улици за сметка на гората, на зелената и здравето на хората.

С опазване на природата сега се занимават отдел „Защита на природата“ при Министерството на горите и горската промишленост, Националният съвет за защита на природата, Държавният съвет за водите, Комисията по защита на природата към БАН, както и някои служби от Министерството на земеделието и хранителната промишленост и Министерството на строежите и архитектурата. Пък и не само те. Вече са иззрели условията да се създаде един единен държавен орган, който да обедини усилията на всички тези съвети и ведомства, комисии и служби, както и на стотиците специални листи и опитни в тази област научни работници за разрешаване на големата проблема — опазване на околната среда, на нашата красива природа от замърсяване и похабяване.

Д-р ГЕОРГИ ПЕТРОВ
директор на Хигиенно-епидемиологичния институт при СГНС
Д-р Г. КАНТАРДЖИЕВА
специалист от ХЕИ
ИОР. ГРАНИТСКИ